

(Bij uitlevering van de ladingen van de Zuid-Beveland en Enkhuizen was de emballage op de poedersuiker $\frac{1}{8}$ lb en op kandijsuiker $2\frac{3}{10}$ lb per kanaster lichter, maar die op de kamfer 2 lb per bali zwaarder dan in 1763. De ondergewichten bedroegen op suiker en baroskamfer $\frac{1}{8}$ lb, op namrak $\frac{1}{2}$ lb, op putjuk $\frac{3}{8}$ lb, op tin en schildpadshoorn $\frac{1}{4}$ lb meer dan het voorafgaande jaar, maar daarentegen op garioffelnagels $\frac{1}{8}$ lb, [fol. 1266] op moernagels en katju $\frac{1}{8}$ lb en op kwikzilver $\frac{1}{4}$ lb minder dan het voorafgaande jaar. In zijn brief van 24 oktober 1764 wijt het bestuur de toename van het ondergewicht, behalve aan de onvermijdelijke verregaande diefstal door de koelies, aan een ruimere, dan wel karige verstrekking aan de schepelingen te Batavia. Dit werd ook al gemeld in de beantwoording van het extract uit de brief van 24 september 1761 van Heren XVII. Het ondergewicht op de putjuk schrijft het bestuur toe aan de eis van de Japanse kooplieden om deze geheel vrij van stof en gruis te ontvangen. De ondergewichten zijn goedgekeurd, maar of de goederen te karig worden verstrekt laat men in het midden. De scheepsleiding heeft het maar van horen zeggen. [fol. 1267] Het bestuur liet de grond voor deze bewering achterwege en gaat daarmee stilzwijgend voorbij aan de terechte opmerking van Heren XVII dat diefstal voldoende bewezen had moeten worden. Dat er diefstal voorkomt, is Heren XVII bekend en er kan niet gevraagd worden dat dit bewezen wordt, maar de kisten, dan wel andere verpakkingen, waren door de scheepsleiding in goede staat afgeleverd. Als de toename van het ondergewicht aan andere oorzaken wordt toegeschreven, had men die moeten onderzoeken. Dit alles is het bestuur in de brief van 9 juni 1765 voorgehouden. Als er al geen duidelijk bewijs voor de beschuldiging van Batavia is te geven, dan kon de Hoge Regering in de stukken zelfs geen verholde uitleg vinden. Als het alleen aan de meer openlijke, onbeschaamde en behendige diefstal door de Japanse koelies ligt, [fol. 1268] dan moeten de al langdurige en herhaalde klachten daarover maar als bewijs gelden. Er is krachtig op aangedrongen het onderzoek dat Heren XVII eisen, voortaan grondig uit te voeren en beëdigde verklaringen toe te zenden van diefstal door Japanse koelies en van verdere beweringen dat de verstrekking te Batavia karig is geweest. Aangaande de verkoop van koopwaar wordt gemeld dat de Japanners de 74 stuks perpetuanen, die in 1764 op proef zijn gezonden, te grof geweven en niet van de gewenste lengte en breedte vonden. Daarom waren ze slechts met $10\frac{5}{8}$ % winst te verkopen geweest. Als aan de eisen van de Japanners zou worden voldaan, [fol. 1269] dan vinden ze wel weer andere uitvluchten om de manufacturen onder de waarde in handen te krijgen. Om gelden voor de retourzendingen te verwerven en geen toevlucht tot grote partijen en verliesgevende goederen te hoeven nemen, is de bestelling van het bestuur uitgevoerd. Daarom is dit jaar ook 25 à 30 pikol niet bestelde benzoë van de beste gewone soort gestuurd, die hopelijk meer zal opbrengen dan het voorafgaande jaar. Hoewel er ook de slechte soort, of pee, onder zat, bracht een vorig jaar gezonden proef met 250 lb nog $30\frac{1}{2}$ % winst op. Daar volgens het bestuur de Japanners verklaarden dat ze die kwaliteit niet meer zouden aannemen, omdat ze voor hen van geen nut was, zal die eens en vooral niet meer toegezonden worden. De algemene winsten in het voorafgaande jaar waren f 148.133, of $52\frac{1}{2}$ %, die de kosten maar voor $11\frac{1}{4}$ %, of f 31.685, hebben overschreden. [fol. 1270] In de bovengenoemde brief van 9 juni 1765 is het bestuur de geringe winst niet verweten, zolang de Compagnie niet vrij is in te voeren wat ze wil, en haar wordt voorgeschreven hoeveel er mag worden meegebracht. Maar de dwingelandij van de Japanners heeft geen invloed op de kosten van de huishouding die, zoals dringend is opgedragen, zoveel mogelijk besnoeid moeten worden. Er is geen verbetering van de handel te verwachten, zolang men afhankelijk is van het gedrag van de Japanners in het algemeen en in het bijzonder van dat van de gouverneur van Nagasaki en zijn ambtenaren. [fol. 1271] Zoals reeds in de generale missive van eind december 1764 werd bericht, is het zeer zorgelijk dat het bestuur in zijn brief van 24 oktober 1764 schrijft dat de bestuurders van Nagasaki in opdracht van de huidige gouverneur Issigaya Bigo no Kami hebben aangekondigd dat de Compagnie, in plaats van 11.000 pikol staafkoper, maar 8000 pikol zal ontvangen. Ze beweerden dat de mijnen in Akita zijn uitgeput en het niet te zeggen viel, wanneer de oude leverantie weer wordt hervat, doordat er naar nieuwe voor-